

Χιροσίμα και Ναγκασάκι

Περισσότεροι από ένα τέταρτο του εκατομμυρίου άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους όταν οι Ηνωμένες Πολιτείες έριξαν δύο σχετικά μικρές πυρηνικές βόμβες στις ιαπωνικές πόλεις Χιροσίμα και Ναγκασάκι τον Αύγουστο του 1945 – η πρώτη και μοναδική χρήση πυρηνικών όπλων σε πόλεμο.

Πολλοί απανθρακώθηκαν ακαριαία. Άλλοι πέθαναν με αγωνία ώρες, ημέρες ή εβδομάδες μετά τις επιθέσεις από σοβαρά εγκαύματα, τραυματισμούς από το ωστικό κύμα και οξεία ασθένεια από την ακτινοβολία. Αμέτρητοι άλλοι πέθαναν χρόνια αργότερα από καρκίνους που σχετίζονται με την ακτινοβολία και άλλες ασθένειες.

Για να αποτραπεί η επανάληψη τέτοιων θηριωδιών, τα έθνη πρέπει να δράσουν με επείγοντα τρόπο για την εξάλειψη των πυρηνικών όπλων.

Στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι, οι σκηνές της καταστροφής ήταν αποκαλυπτικές: Σχολικές αυλές διάσπαρτες με νεκρά και ετοιμοθάνατα παιδιά. Μητέρες να κρατούν στην αγκαλιά τους τα άψυχα μωρά τους. Άνθρωποι με τα έντερά τους έξω και λωρίδες δέρματος να κρέμονται από τα άκρα τους.

Οι περισσότεροι από τα θύματα πέθαναν χωρίς καμία φροντίδα για την ανακούφιση του πόνου τους, καθώς ελάχιστα νοσοκομεία παρέμειναν όρθια, οι ιατρικές προμήθειες είχαν καταστραφεί και οι περισσότεροι γιατροί και νοσηλευτές είχαν σκοτωθεί ή τραυματιστεί. Όσοι εισήλθαν στις πόλεις μετά την επίθεση για να προσφέρουν βοήθεια διακινδύνευαν τη δική τους ζωή λόγω της υπολειμματικής ακτινοβολίας.

Σημείο μηδέν

Σε κάθε πόλη, όσοι βρίσκονταν πιο κοντά στο σημείο μηδέν –γνωστό ως το υπόκεντρο της έκρηξης– είχαν ελάχιστες πιθανότητες επιβίωσης. Σχεδόν όλοι σε ακτίνα 1,2 χιλιομέτρων και απροστάτευτοι από τις επιπτώσεις της βόμβας πέθαναν ακαριαία ή μέσα σε λίγες εβδομάδες.

Οι θερμοκρασίες εδάφους στο υπόκεντρο έφτασαν τους 3.000 έως 4.000 βαθμούς Κελσίου, με ανθρώπους σε απόσταση έως και 3,5 χιλιομέτρων να υφίστανται εγκαύματα. Ισχυρά ωστικά κύματα κατέστρεψαν τις περισσότερες ξύλινες κατασκευές σε ακτίνα 2 χιλιομέτρων.

Ακόμα και σε απόσταση 1 χιλιομέτρου, οι άνθρωποι έλαβαν μια αρκετά υψηλή δόση ιοντίζουσας ακτινοβολίας ώστε να πεθάνουν από οξεία δηλητηρίαση από ακτινοβολία. Πολλοί άνθρωποι πολύ πιο μακριά πέθαναν επίσης από τις καθυστερημένες επιπτώσεις της έκθεσης στην ακτινοβολία.

Η συντριπτική πλειονότητα των θυμάτων –πάνω από 90 τοις εκατό– ήταν πολίτες, συμπεριλαμβανομένων περίπου 38.000 παιδιών. Κατά τη διάρκεια της επίθεσης στη Χιροσίμα, περίπου 8.400 μαθητές γυμνασίου βρίσκονταν σε εξωτερικούς χώρους δημιουργώντας αντιτυρικές ζώνες ως μέτρο πολιτικής άμυνας· 6.300 από αυτούς σκοτώθηκαν.

Οι συνέπειες

Στον χαοτικό απόηχο των βομβαρδισμών γονείς έψαχναν απεγνωσμένα για τα παιδιά τους και τα παιδιά για τους γονείς τους. Ορισμένοι βρήκαν μόνο τα απανθρακωμένα λείψανα ή προσωπικά αντικείμενα των αγαπημένων τους· άλλοι δεν βρήκαν κανένα ίχνος.

Οι προσπάθειες επανένωσης των μελών της οικογένειας έγιναν πιο δύσκολες από το γεγονός ότι πολλοί είχαν υποστεί τόσο σοβαρούς τραυματισμούς που ήταν ελάχιστα αναγνωρίσιμοι.

Ορισμένα θύματα δεν έφεραν καθόλου σωματικές ουλές, αλλά ξαφνικά αρρώστησαν και πέθαναν. Οι θάνατοί τους προκάλεσαν έκπληξη στους διασώστες της πρώτης γραμμής, οι οποίοι δεν γνώριζαν ότι είχε χρησιμοποιηθεί ένας νέος τύπος όπλου με ολέθριες, ραδιενεργές επιπτώσεις.

Πολλές έγκυες γυναίκες στις πόλεις απέβαλαν ή γέννησαν μωρά που πέθαναν κατά τη διάρκεια της βρεφικής ηλικίας, καθώς η ακτινοβολία από τις βόμβες είχε εισχωρήσει στη μήτρα τους. Οι συγγενείς ανωμαλίες, συμπεριλαμβανομένης της μικροκεφαλίας, ήταν συχνές στα μωρά που εκτέθηκαν στη μήτρα.

Ναγκασάκι, έναν μήνα μετά την επίθεση. Πηγή: Κυβέρνηση των ΗΠΑ

Ένα αγόρι στο Ναγκασάκι παραλαμβάνει τα επιδοτούμενα τρόφιμα
μετά την καταστροφή. Πηγή: Yōsuke Yamahata

Το τρίκυκλο του Σινίτσι

Κατά τη διάρκεια της επίθεσης στη Χιροσίμα, ο τριχρονος Σινίτσι Τετσουτάνι βρισκόταν έξω από το σπίτι του κάνοντας αυτό που αγαπούσε περισσότερο – να οδηγεί το τρίκυκλό του.

Υπέστη σοβαρούς τραυματισμούς, συμπεριλαμβανομένων εγκαυμάτων σε ολόκληρο το σώμα του, και πέθανε αρκετές ώρες αργότερα. Οι δύο αδελφές του, η Μιτσίκο και η Γιόκο, σκοτώθηκαν επίσης.

Ο πατέρας τους παρατήρησε χρόνια αργότερα: «Αυτό δεν πρέπει να συμβεί ποτέ στα παιδιά. Παρακαλώ εργαστείτε για να δημιουργήσετε έναν ειρηνικό κόσμο όπου τα παιδιά μπορούν να παίζουν με την ψυχή τους».

Το καμένο τρίκυκλο του Σινίτσι βρίσκεται τώρα σε μόνιμη έκθεση στο Μουσείο Μνήμης Ειρήνης της Χιροσίμα, και ένα γλυπτό βασισμένο σε αυτό βρίσκεται στο Διεθνές Μουσείο Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου στη Γενεύη. Έχει γίνει ένα συγκινητικό σύμβολο του πόνου των παιδιών στις πυρηνικές επιθέσεις.

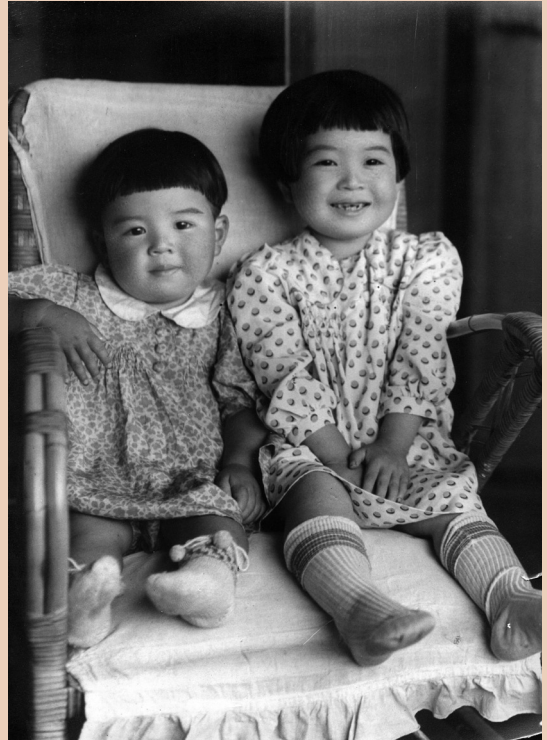
Πηγή: Μουσείο Ειρήνης της Χιροσίμα, δωρεά του Νομπού Τετσουτάνι

Αδελφές στη Χιροσίμα

Η δίχρονη Κιμίνο Βαταόκα και η πεντάχρονη αδελφή της, Χιρόνο, βρίσκονταν στο σπίτι με τους γονείς τους όταν δέχθηκε επίθεση η Χιροσίμα. Και οι τέσσερις σκοτώθηκαν.

Μια άλλη αδελφή, η Καγιόκο, βρισκόταν κοντά στο σημείο μηδέν και πέθανε επίσης. Μόνο η μεγαλύτερη αδελφή, η Τσιζούκο, επέζησε.

Πιστεύεται ότι αυτή η φωτογραφία του Κιμίνο (αριστερά) και του Χιρόνο (δεξιά) τραβήχτηκε μόλις μία μέρα πριν από τη ρίψη της πυρηνικής βόμβας.
Πηγή: Μίχο Ιβάτα

Ακτινοβολημένοι από τη βόμβα

Ο Τόρου Ικεμότο ήταν επτά ετών και η αδελφή του, Αϊκο, ήταν εννέα όταν καταστράφηκε η Χιροσίμα. Και οι δύο βρίσκονταν σε εσωτερικό χώρο, περίπου 1 χιλιόμετρο από το υπόκεντρο.

Μέσα σε τέσσερις ή πέντε ημέρες από την επίθεση, τα μαλλιά τους άρχισαν να πέφτουν και εμφάνισαν πυρετό και αιμορραγία στα ούλα –συμπτώματα οξείας δηλητηρίασης από ακτινοβολία.

Ενώ και οι δύο ανακάμψαν από το οξύ στάδιο της ασθένειας, τελικά υπέκυψαν στις καθυστερημένες επιπτώσεις της ακτινοβολίας. Ο Τόρου πέθανε σε ηλικία 11 ετών και η Αϊκο στα 29 της.

Τα αδέλφια Τόρου (αριστερά) και Αϊκο (δεξιά) στο Νοσοκομείο του Ερυθρού Σταυρού της Χιροσίμα τον Οκτώβριο του 1945. Πηγή: Σουνκίτσι Κικούτσι

Επιζώντες

Όσοι, από τύχη, επέζησαν από τους πυρηνικούς βομβαρδισμούς της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι έγιναν γνωστοί στα ιαπωνικά ως hibakusha, ή «άνθρωποι που επηρεάστηκαν από την έκρηξη».

Πολλοί υπέστησαν ισόβιο πόνο και δυσφορία λόγω των τραυματισμών τους, μαζί με ψυχολογικό τραύμα. Ορισμένοι ανέπτυξαν παχύ ουλώδη ιστό στο σώμα και στο πρόσωπό τους ή έζησαν για δεκαετίες με θραύσματα γυαλιού ενσωματωμένα βαθιά στη σάρκα τους.

Οι γυναίκες αντιμετώπισαν ιδιαίτερες δυσκολίες και στίγμα λόγω των φόβων ότι η γενετική βλάβη που προκλήθηκε από τις βόμβες θα μεταβιβαζόταν στα παιδιά και στα εγγόνια τους.

Μέσα σε λίγα χρόνια από τις επιθέσεις, οι επιζώντες άρχισαν να εμφανίζουν καρκίνους και άλλες ασθένειες σε ασυνήθιστα υψηλά ποσοστά ως αποτέλεσμα των καθυστερημένων επιπτώσεων της ακτινοβολίας. Η λευχαιμία ήταν ιδιαίτερα συχνή στα πρώτα χρόνια.

Για να προειδοποιήσουν τον κόσμο για τον κίνδυνο των πυρηνικών όπλων, πολλοί επιζώντες έχουν μοιραστεί δημόσια τις προσωπικές τους μαρτυρίες για το τι συνέβη το 1945. Ορισμένοι που ήταν παιδιά την εποχή των επιθέσεων είναι ακόμα ζωντανοί σήμερα και συνεχίζουν αυτό το έργο αποκάλυψης της αλήθειας.

Το μήνυμά τους ήταν σαφές και συνεπές κατά τη διάρκεια των δεκαετιών: Τα πυρηνικά όπλα και η ανθρωπότητα δεν μπορούν να συνυπάρξουν.

Το 2024, η Nihon Hidankyo –μια ιαπωνική συννομοσπονδία οργανώσεων που εκπροσωπεί τους επιζώντες– κέρδισε το Νόμπελ Ειρήνης «για τις προσπάθειές της να επιτύχει έναν κόσμο ελεύθερο από πυρηνικά όπλα και για την απόδειξη μέσω μαρτυριών ότι τα πυρηνικά όπλα δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν ποτέ ξανά».

Η θαρραλέα, αδιάκοπη συνηγορία των επιζώντων έχει εμπνεύσει πολλούς ανθρώπους σε όλο τον κόσμο να ενταχθούν στο κίνημα για την κατάργηση των πυρηνικών.

Ένας επιζών και υποστηρικτής

Ως 16χρονο αγόρι, ο Σουμιτέρου Τανιγκούτσι επέζησε από τον πυρηνικό βομβαρδισμό του Ναγκασάκι. «Στη λάμψη της έκρηξης, εκτινάχθηκα από το ποδήλατό μου από πίσω και έπεσα με δύναμη στο έδαφος», διηγήθηκε.

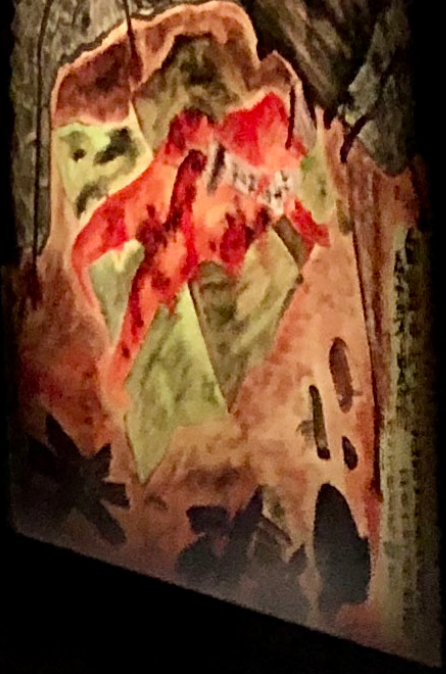
Όταν σήκωσε το κεφάλι του, είδε ότι τα παιδιά που έπαιζαν γύρω του μόλις λίγες στιγμές πριν ήταν τώρα νεκρά.

Παρά το γεγονός ότι βρισκόταν σχεδόν 2 χιλιόμετρα μακριά από το υπόκεντρο, υπέστη σοβαρά εγκαύματα στην πλάτη, στο αριστερό χέρι και στο αριστερό πόδι. Οι πληγές του μολύνθηκαν σύντομα και πέρασε σχεδόν τέσσερα χρόνια στο νοσοκομείο για να ανακάμψει, συμπεριλαμβανομένων 21 μηνών ξαπλωμένος μπρούμυτα.

Ο πόνος από τα τραύματά του δεν έφυγε ποτέ. Αφιέρωσε μεγάλο μέρος της ζωής του στον σκοπό της κατάργησης των πυρηνικών όπλων.

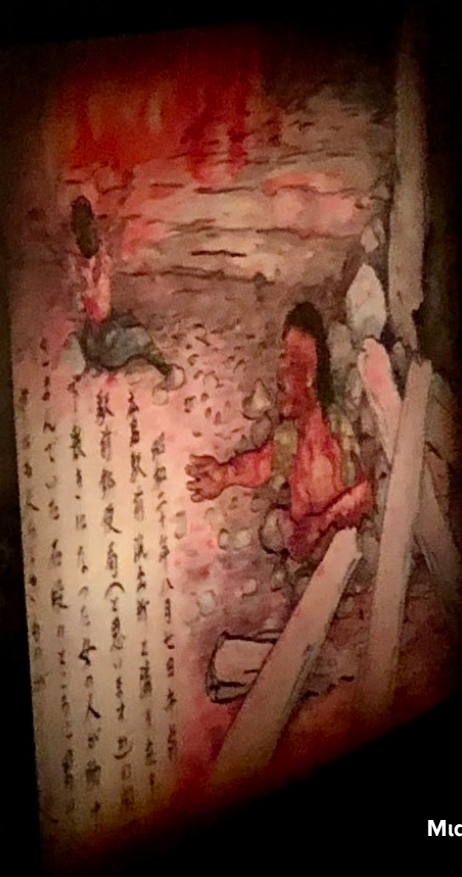

Ο Σουμιτέρου Τανιγκούτσι κοιτάζει μια φωτογραφία του που τραβήχτηκε το 1946, με την πλάτη του να φέρει τα σημάδια της βόμβας της Ναγκασάκι. Πηγή: Γιούρικο Νακάο

*«Μετά από λίγο, κοίταξα έξω από το καταφύγιο
αντιαεροπορικής προστασίας. Βρήκα
ανθρώπους διάσπαρτους σε όλη την παιδική
χαρά. Το έδαφος ήταν καλυμμένο σχεδόν
εξ ολοκλήρου με σώματα. Οι περισσότεροι
έδειχναν νεκροί και κείτονταν ακίνητοι. Εδώ
κι εκεί, ωστόσο, κάποιοι κουνούσαν τα πόδια
τους ή σήκωναν τα χέρια τους. »*

– Fujio Tsujimoto, πέντε ετών, Ναγκασάκι

Μια έκθεση στο Μουσείο Ειρήνης της Χιροσίμα.